

Helse- og omsorgsdepartementet
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 357
Vår ref.: 21/5361-4
Saksbehandler: Andreas Skulberg
Dato: 16.02.2021

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 357 – Vurdering av tiltaksnivå for kommuner fra 18. februar (Oslo og Viken)

Vedlagt finnes svar på dette oppdraget.

Oppsummering

- HelseDirektoratet har mottatt faglig tilråding fra FHI om at tiltak i samsvar med kapittel 5C og 5D for kommunene i Oslo og Viken ikke bør videreføres etter den 17. februar. Folkehelseinstituttets vurderer at kommunene i Oslo og Viken nå har bedre oversikt over situasjonen, og at blant annet forsterket TISK medfører at sentral regulering i samsvar med kapittel 5C og 5D ikke lenger er nødvendig
- Kommunene som er omfattet av nevnte kapitler i covid-19-forskriften ønsker å gå over til lokale tiltak etter den 17. februar. Hvaler og Fredrikstad ønsker en dags forlengelse av gjeldende tiltak i covid-19-forskriften kapittel D, slik at kommunene får tid til å vurdere behovet for lokale råd og tiltak fra og med den 18. februar
- HelseDirektoratet mener situasjonen raskt kan snu, men at Folkehelseinstituttets og kommunenes vurderinger veier så tungt at tiltakene ikke bør videreføres i samsvar med kapittel 5C og 5D for kommunene i Oslo og Viken etter den 17. februar
- Alle kommuner må fortløpende holde oversikt over den lokale smittesituasjonen, og konkret vurdere behovet for å gi råd og iverksette tiltak. Behov for mobilitetsreduksjon på tvers av kommuner må skje i nært samarbeid mellom kommunene

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Jon Hilmar Iversen
konsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Jon Hilmar Iversen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 357 – Vurdering av tiltaksnivå for kommuner fra 18. februar (Oslo og Viken)

Oppsummering

- Helsedirektoratet har mottatt faglig tilråding fra FHI om at tiltak i samsvar med kapittel 5C og 5D for kommunene i Oslo og Viken ikke bør videreføres etter den 17. februar. Folkehelseinstituttets vurderer at kommunene i Oslo og Viken nå har bedre oversikt over situasjonen, og at blant annet forsterket TISK medfører at sentral regulering i samsvar med kapittel 5C og 5D ikke lenger er nødvendig
- Kommunene som er omfattet av nevnte kapitler i covid-19-forskriften ønsker å gå over til lokale tiltak etter den 17. februar. Hvaler og Fredrikstad ønsker en dags forlengelse av gjeldende tiltak i covid-19-forskriften kapittel D, slik at kommunene får tid til å vurdere behovet for lokale råd og tiltak fra og med den 18. februar
- Helsedirektoratet mener situasjonen raskt kan snu, men at Folkehelseinstituttets og kommunenes vurderinger veier så tungt at tiltakene ikke bør videreføres i samsvar med kapittel 5C og 5D for kommunene i Oslo og Viken etter den 17. februar
- Alle kommuner må fortløpende holde oversikt over den lokale smittesituasjonen, og konkret vurdere behovet for å gi råd og iverksette tiltak. Behov for mobilitetsreduksjon på tvers av kommuner må skje i nært samarbeid mellom kommunene

Oppdraget

Covid-19-forskriften kapitler 5C og 5D regulerer forsterkede smitteverntiltak i kommunene Nordre Follo, Halden, Nittedal og omkringliggende kommuner. De forsterkede tiltakene ble besluttet videreført 9. februar, og gjelder til og med onsdag 17. februar.

Departementet ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet og i dialog med statsforvalteren og de berørte kommunene, om å vurdere:

1. Behovet for fortsatt regulering i covid-19-forskriften av forsterkede tiltak etter onsdag 17. februar for de kommunene som i dag er omfattet av forskriftens kapitler 5 C og 5 D, og i så fall på hvilket tiltaksnivå. Plassering på tiltaksnivå inkluderer anbefalingene som gjelder for det aktuelle tiltaksnivå.
2. Om vilkårene for at departementet fastsetter forskrift er oppfylt, jf. smittevernloven § 4-1 andre ledd, eller om det er tilstrekkelig at kommunene selv forskriftsfester eventuelle forsterkede tiltak.

Innledning

Etter anbefaling fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet vedtok regjeringen at det fra den 9. februar skulle gjelde fortsatt forsterkede tiltak i samsvar med covid-19-forskriften kapittel C og D for Nordre Follo, Halden, Nittedal, og omkringliggende kommuner.

Tre kommuner i Oslo og Viken er omfattet av covid-19-forskriften kapittel 5C: Oslo, Halden, Sarpsborg.

Søtten kommuner i Oslo og Viken er omfattet av covid-19-forskriften kapittel 5D: Asker, Bærum, Fredrikstad, Hvaler, Indre Østfold, Lillestrøm, Lunner, Lørenskog, Moss, Nittedal, Nordre Follo, Rakkestad, Rælingen, Råde, Skiptvet, Våler, Ås

Smittevernloven forutsetter løpende vurdering og justering av tiltak etter hvert som situasjoner utvikler seg for å sikre at de grunnleggende vilkårene i loven § 4-1 er oppfylt. Dette innebærer at tiltak som iverksettes for å håndtere utbrudd til enhver tid må tilpasses smittesituasjonen, og at de ikke skal vare lenger enn nødvendig. Etter hvert som man får bedre kunnskap, kan det være mulig å tilpasse tiltakene i tråd med utviklingen av smittesituasjonen.

For å vurdere behovet for videreføring av sentral regulering av tiltaksnivå for de aktuelle kommunene ble det 15. februar avholdt møte mellom Statsforvalteren i Oslo og Viken, de berørte kommunene, Folkehelseinstituttet, og Helsedirektoratet.

Folkehelseinstituttet har også vært i kontakt med de relevante kommunene, og instituttet redegjorde for sine vurderinger av smittesituasjonen i de respektive kommunene. Situasjonen og anbefalingene ble drøftet med kommunene, som ga innspill basert på sine oppdaterte vurderinger. Folkehelseinstituttet anbefaler ikke videreføring av tiltakene i kapittel 5C og 5D for kommunene i Oslo og Viken.

Alle kommunene ga i møtet uttrykk for at de ønsket å tre ut av regulering via covid-19-forskriften kapittel 5C og 5D, og at de ønsket overgang til å foreta lokale vurderinger i samråd med omkringliggende kommuner.

Folkehelseinstituttets vurdering

Finnes vedlagt i sin helhet.

Helsedirektoratets vurdering

Kommunene i Oslo og Viken som hittil har vært omfattet av covid-19-forskriften kapittel 5C og 5D ønsker overgang til å foreta lokale beslutninger om råd og tiltak (se vedlegg for beskrivelse av kommunenes vurderinger). Dette samsvarer med Folkehelseinstituttets anbefalinger.

Kommunene Oslo, Halden og Sarpsborg mener nå at situasjonen er mer oversiktlig, og at det er riktig å gå ut av tiltaksnivå 5C. Nevnte kommuner ønsker overgang til mer målrettede lokale tiltak i tillegg til forsterket TISK.

Folkehelseinstituttet beskriver at det i Oslo ikke ser ut til å være en forholdsmessig økning i antall sekvensierte prøver som viser nye virusvarianter. Halden er i nedadgående smittetrend, selv om det fremdeles er noen smitteteklynger. Det er per nå ikke påvist nye virusvarianter i disse klyngene. Sarpsborg er også i nedadgående trend, selv om det er en noe uoversiktlig smittesituasjon knyttet til enkelte grupper av smittede.

Folkehelseinstituttet beskriver at det nå er bedre oversikt over smittesituasjonen for virusvarianter både i Oslo, Halden og Sarpsborg, og i de omkringliggende kommunene.

Smittesporingsarbeidet er styrket, og oppfølgingen forsterket blant annet ved at det anbefales test både når man går inn og ut av karantene. Helsedirektoratet vektlegger Folkehelseinstituttets vurdering av at slike tiltak gir mindre behov for koordinerte tiltak for å redusere mobilitet mellom

nabokommunene i Oslo og Viken ved bruk av covid-19-forskriften kapittel 5C og 5D. Dersom behovet skulle vise seg, ønsker Helsedirektoratet å fremheve det som viktig at kommunene samhandler godt om sine lokale tiltak. Det er et viktig premiss at det nasjonale rådet om å unngå unødvendige reiser fremdeles fremheves.

Da tiltakene i Oslo kommune vil ha stor betydning for tiltaksnivået i kommunene rundt, ble det i møtet den 15.2 fremhevet som særlig viktig at kommunene samarbeider nært frem til den 18.2. Oslo ble bedt om å inkludere de øvrige kommunene underveis i prosessen, slik at de andre kommunene rekker å koordinere og justere eventuelle vedtak frem mot torsdag. Oslo kommune ønsket å dele informasjon så snart denne foreligger, og vil ta initiativ til å diskutere og informere de øvrige kommunene. Det er også avgjørende for regionen at Oslo kommune iverksetter tilstrekkelige tiltak.

Helsedirektoratet vil følge situasjonen nøye. Andre lands erfaringer knyttet til nye virusvarianter tilsier at utviklingen kan gå raskt, og det må til enhver tid tas høyde for at det kan bli nødvendig å gjennnføre tiltak for å redusere mobilitet på tvers av større områder.

Samlet anbefaling for kommunene i og nær Oslo og Viken

Helsedirektoratet vektlegger den faglige tilrådingen fra Folkehelseinstituttet og kommunenes egne vurderinger.

Helsedirektoratet anbefaler derfor ikke forlengelse av regulering i kapittel 5C og D for kommunene i Oslo og Viken etter den 17. februar. Det presiseres at Hvaler og Fredrikstad ønsker én dags forlengelse av tiltakene i kapittel 5D, for å sikre tid til å vurdere og vedta eventuelle lokale råd og tiltak. Halden og Fredrikstad ønsker dermed å gå ut av kapittel 5D fra og med fredag 19 februar.

Kommunene må til enhver tid foreta lokale vurderinger av situasjonen, og vurdere behovet for å gi råd og iverksette tiltak. For kommuner som har en stor grad av samhandling på tvers av kommunegrensene kan det være aktuelt med mobilitetsreducerende tiltak, eventuelt samordnet med nabokommuner.

Det anbefales ikke forlengelse av tiltak i samsvar med covid-19-forskriften kapittel 5C for følgende kommuner etter den 17. februar:

- Halden
- Oslo
- Sarpsborg

Det anbefales ikke forlengelse av tiltak i samsvar med covid-19-forskriften kapittel 5D for følgende kommuner etter den 17. februar:

- Asker
- Bærum
- Fredrikstad
- Hvaler
- Indre Østfold
- Lillestrøm
- Lunner
- Lørenskog
- Moss
- Nittedal
- Nordre Follo

- Rakkestad
- Rælingen
- Råde
- Skiptvedt
- Ullensvang
- Våler
- Ås

Vedlegg

Tilbakemelding fra statsforvalteren i Oslo og Viken

Kommune (alfabetisk)	Ønsker kommunen fortsatt å være omfattet av Covid-19 forskriftens kap 5C eller 5D (ring 1 og ring 2)?	Hvis nei, ønsker kommunen forlenget tid i 5C eller 5D etter 17.februar for å forberede sin overgang, og evt hvor lenge?	Andre kommentarer
Asker	Nei	Nei	
Bærum	Nei	Nei	
Fredrikstad	Nei	Ja 1 døgn	
Halden	Nei	Nei	
Hvaler	Nei	Ja 1 døgn	
Indre Østfold	Nei	Nei	
Lillestrøm	Nei	Nei	
Lunner	Nei		
Lørenskog	Nei	Nei	
Moss	Nei	Nei	
Nittedal	Nei	Nei	
Nordre Follo	Nei	Nei	
Oslo	Nei		
Rakkestad	Nei	Nei	
Rælingen	Nei	Nei	Nasjonalt forskrift bør ikke ha begrensninger på treningssentre til egne innbyggere. Dette rammer f.eks kommuner som ikke har treningssenter og hvor innbyggerne trener i nabokommuner. Dette er tilfelle for Rælingen. Ved at folk kan trene lokalt der de pleier, vil det ikke få konsekvenser for mobilitet til andre kommuner. Videre vil treningssentrene kunne regulere dette ved å ha antallsbegrensninger som et effektivt smitteverntiltak.

			Vi opplever at forsterkede tiltak i kollektivtransporten ikke virker. Dette gjelder særlig elever på videregående skole som fyller hele bussen med alle seter og står i midtgangen: her må det settes inn flere busser slik at det blir mulig å opprettholde 50% av kapasiteten. Vi vil også melde dette inn til fylkeskommunen samt Ruter, men ønsker også melde det inn til SFOV ved denne anledningen.
Råde	Nei		
Sarpsborg	Nei		
Skiptvet	Nei		
Våler	Nei	Nei	
Ås	Nei	Nei	
(Nesodden: Ikke en ring-1 eller ring-2 kommune, men de kom med et innspill som tas med her)			Nesodden kommune ønsker å gi et innspill til nasjonal forskrift og vurdering av eventuelle endringer. Organisering av ledelse er avgjørende for hva som defineres som kjøpesenter. Det er lokale forhold som påvirker mobilitet mellom kommuner, og hvorvidt kjøpesenter i den enkelte kommune har betydning for mobilitet. Nesodden kommune erfarte at stengt nærsenter lokalt bidro til økt mobilitet til nabokommuner med åpne frittstående butikker. Dette er forhold og hensyn som bør vurderes og reguleres lokalt og ikke regionalt eller nasjonalt. Nesodden kommune ønsker ikke nasjonale bestemmelser vedrørende kjøpesentre.

Vurdering av tiltaksnivå for kommuner fra 18. februar

Oppdragstekst

Covid-19-forskriften kapitler 5C og 5D regulerer forsterkede smitteverntiltak i kommunene Nordre Follo, Halden, Nittedal og omkringliggende kommuner. De forsterkede tiltakene ble besluttet videreført 9. februar og gjelder til og med onsdag 17. februar.

Departementet ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet og i dialog med statsforvalteren og de berørte kommunene, om å vurdere:

1. Behovet for fortsatt regulering i covid-19-forskriften av forsterkede tiltak etter onsdag 17. februar for de kommunene som i dag er omfattet av forskriftens kapitler 5 C og 5 D, og i så fall på hvilket tiltaksnivå. Plassering på tiltaksnivå inkluderer anbefalingene som gjelder for det aktuelle tiltaksnivå.
2. Om vilkårene for at departementet fastsetter forskrift er oppfylt, jf. smittevernloven § 4-1 andre ledd, eller om det er tilstrekkelig at kommunene selv forskriftsfester eventuelle forsterkede tiltak.

Frist: Tirsdag 16. februar kl. 11:00

Kontaktperson: Vegard Pettersen.

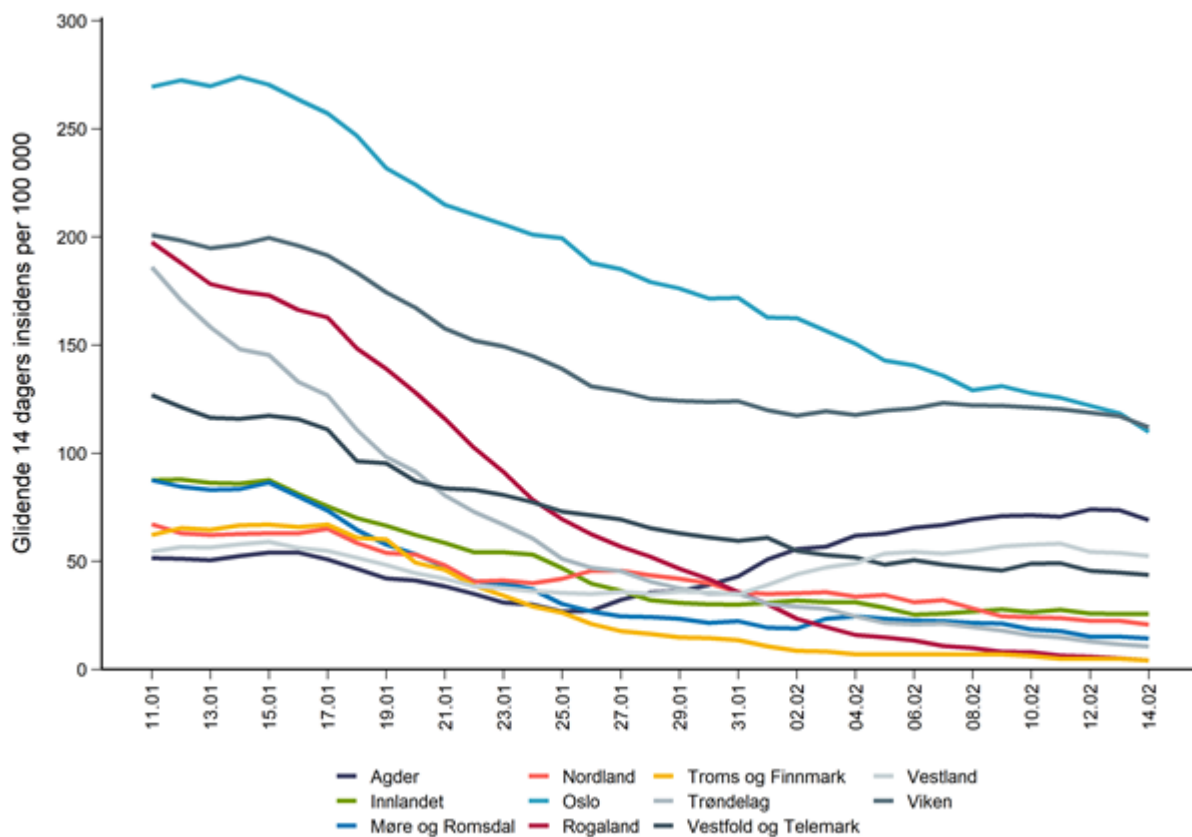
Folkehelseinstituttets vurdering

Oppsummering

- Tre kommuner i Oslo og Viken er omfattet av kap 5C er Oslo, Halden, Sarpsborg
- Sytten kommuner i Oslo og Viken er omfattet av kap 5D er Asker, Bærum, Fredrikstad, Hvaler, Indre Østfold, Lillestrøm, Lunner, Lørenskog, Moss, Nittedal, Nordre Follo, Rakkestad, Rælingen, Råde, Skiptvet, Våler, Ås
- Kommunene i kap 5C har nå bedre oversikt over situasjonen.
- Basert på foreløpig vurdering i samarbeid med kommunene anbefaler vi videreføring av tiltak og overgang til lokal regulering i Oslo, Halden, Sarpsborg
- Omegnskommunene kan gjøre lokale, og målrettede, tiltak for å redusere mobilitet over kommunegrensene, dersom det vurderes som nødvendig og forholdsmessig
- Alle kommuner må vurdere den lokale smittesituasjonen og behovet for egne målrettede
- Virketiden for gjeldende regulering bør settes slik at kommunene får mulighet til å gi egne råd og vedta lokale forskrifter

Situasjonsbilde

Situasjonen nasjonalt er stabil med en relativt sterkt nedadgående trend siden uke 1, men med en utføring de siste ukene. Fjortendagersinsidensen har gått ned i de fleste fylkene, unntatt Agder og Vestland som har enkelte pågående utbrudd.

Figur 1. Antall tilfeller per 100 000 innbygger per 14 dager etter fylke, uke 02-06.

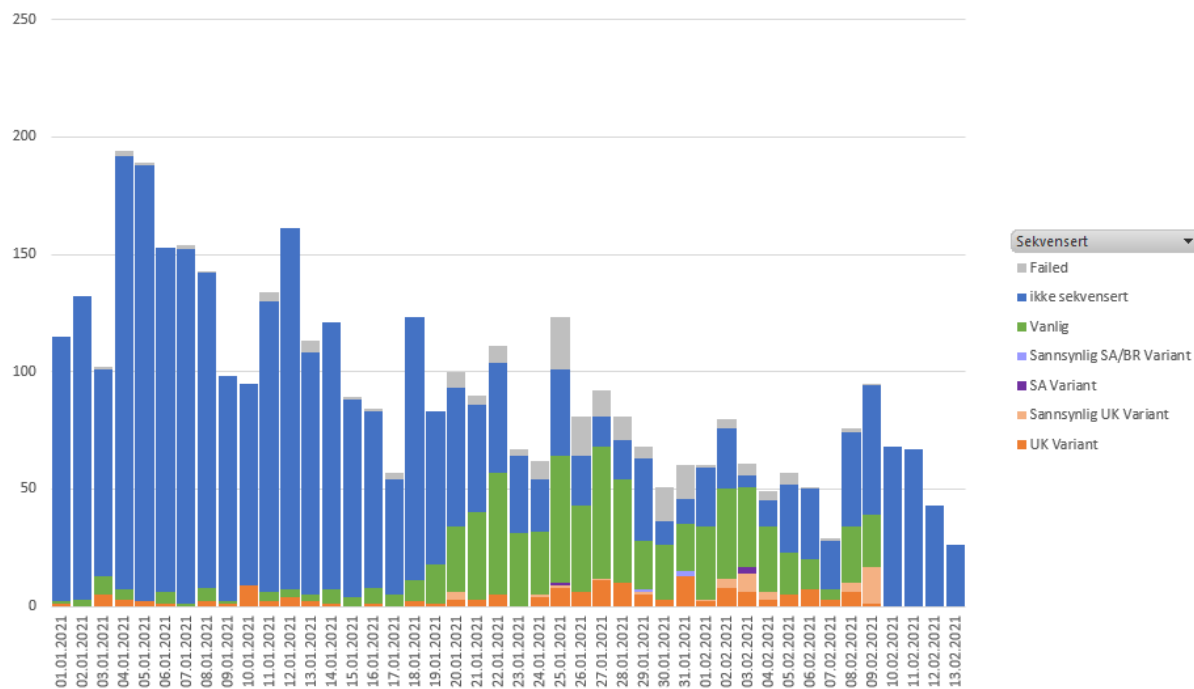
Kommuner i forskriftens kap 5C

Oslo

Oslo har ligget høyt i insidens sammenliknet med de fleste andre fylkene i landet gjennom pandemien, men også Oslo har hatt en nedgang i antall tilfeller fra uke 1. Oslo har fortsatt en nedgang så langt i uke 5.

Siden 1. januar har 1096 tilfeller fra Oslo blitt analysert for virusvarianter. Av disse hadde 729 vanlige virusvarianter og 168 hadde ikke tilstrekkelig virusmengde for å kunne generere tolkbare sekvenser (failed). 149 av tilfellene har blitt påvist med den engelske virusvarianten og 43 har sannsynlig den engelske virusvarianten. Fire har blitt påvist med den sørafrikanske virusvarianten og 3 har blitt påvist med sannsynligvis den sørafrikanske eller brasilianske virusvarianten. Igjen understreker vi at utvalget av prøver som undersøkes for varianter, er skjevt slik at vi på grunnlag av disse resultatene ikke kan angi hvor stor andel av tilfellene i Oslo som er forårsaket av nye virusvarianter. Tilfellene er hovedsakelig sporadiske og ikke tilknyttet større utbrudd.

Kommunen mener nå at situasjonen er oversiktlig, og at det er riktig tidspunkt å gå ut av tiltaksnivå **5C**. Kommunen ønsker å gradvis lempe på tiltakene og gå over til målrettede lokale tiltak i tillegg til forsterket TISK. FHI støtter kommunen i deres vurderinger.

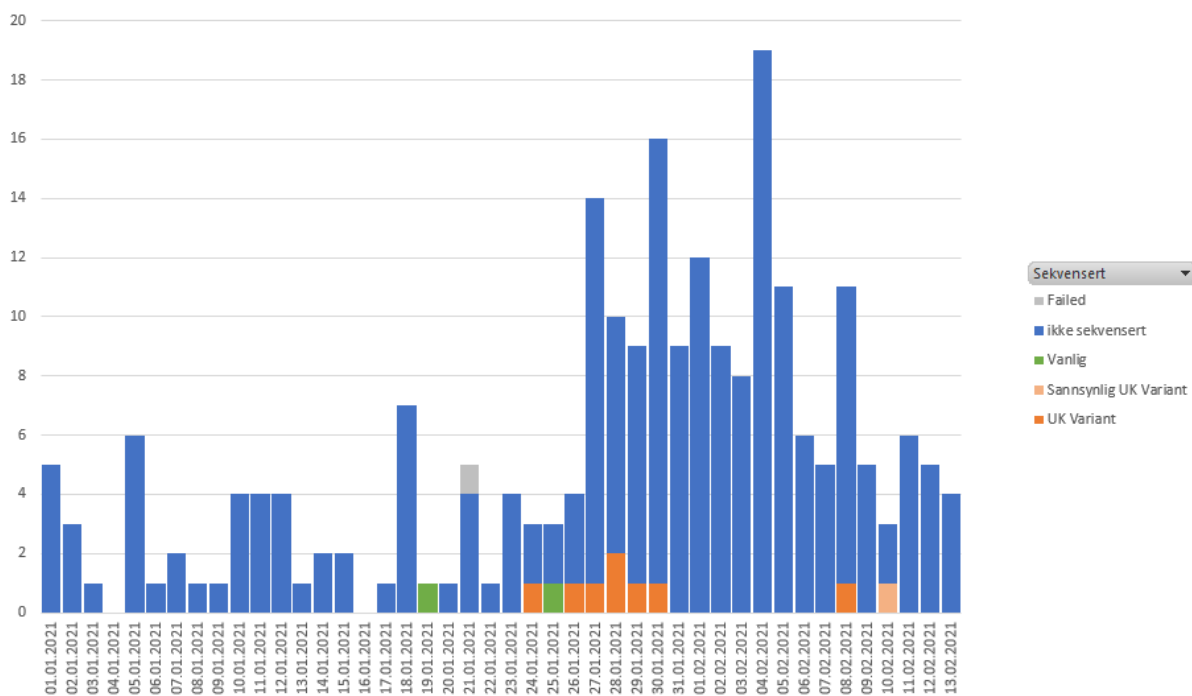

Figur 2. Antall tilfeller påvist og sekvensert i Oslo, 1. januar – 15. februar

Halden:

Analyser ved Folkehelseinstituttet har påvist den engelske virusvarianten hos flere personer fra Halden tilknyttet utbruddet i ishockeymiljøet. Så langt kan ca. 160 tilfeller knyttes til utbruddet i Halden, både i bredde- og elitehockey miljøet. Tilfellene er bosatt i Halden, Fredrikstad og Sarpsborg. Utbruddet vurderes til å være under kontroll, få nye smittetilfeller har tilknytning til dette utbruddet. Det er forekommet noen få klynger med smittede i den siste uken, men kommunen har relativ god oversikt over smitteveiene.

Kommunen mener nå at situasjonen er oversiktlig, og at det er riktig tidspunkt å gå ut av tiltaksnivå **5C**. Kommunen ønsker å gradvis lempe på tiltakene og gå over til målrettede lokale tiltak i tillegg til forsterket TISK. FHI støtter kommunen i deres vurderinger.

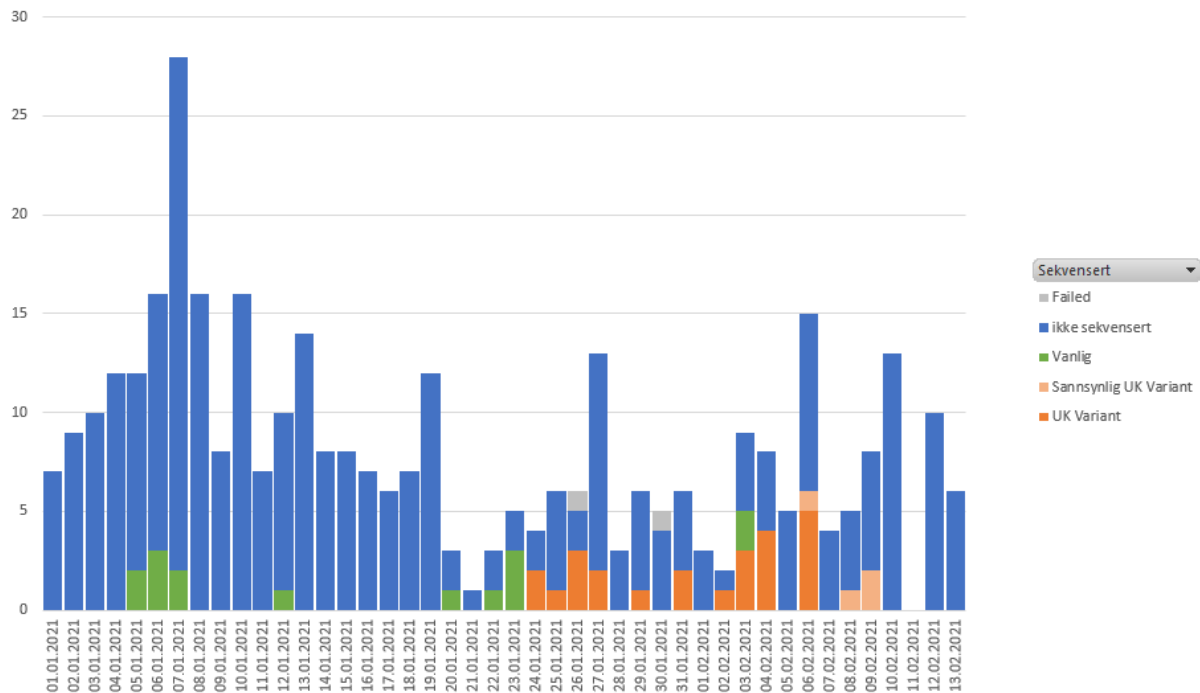

Figur 3. Antall tilfeller påvist og sekvensert i Halden, 1. januar – 15. februar

Sarpsborg:

Analyser ved Folkehelseinstituttet har påvist den engelske virusvarianten i flere klynger i Sarpsborg. Foreløpig er det blitt bekreftet 22 tilfeller med den engelske virusvarianten. Klyngene har forgreninger til skoler og helseinstitusjoner. Kommunen følger opp tilfellene med forsterket TISK, men noen av smitteveiene er fortsatt uklare.

Kommunen mener nå at situasjonen er oversiktlig, og at det er riktig tidspunkt å gå ut av tiltaksnivå **5C**. Kommunen ønsker å gradvis lempe på tiltakene og gå over til målrettede lokale tiltak i tillegg til forsterket TISK. FHI støtter kommunen i deres vurderinger.

Figur 4. Antall tilfeller påvist og sekvensert i Sarpsborg, 1. januar – 15. februar

Vurdering

Behov for fortsatt regulering i covid-19-forskriften av forsterkede tiltak etter onsdag 17. februar for de kommunene som i dag er omfattet av forskriftens kapittel 5C

I de tre kommunene gjøres forsterket TISK-arbeid. I Oslo og Halden fremstår situasjonen nå som mer oversiktlig, mens Sarpsborg fremdeles mener situasjonen er noe uoversiktlig. De tre kommunene vil videreføre tiltak på et høyt tiltaksnivå, tilsvarende nivå 4 i Kommunelegehåndboken og kap 5C i covidforskriften.

Folkehelseinstituttet støtter kommunenes vurderinger, og kan gi råd og veiledning til kommunene for valg av lokale tiltak.

Behov for fortsatt regulering i covid-19-forskriften av forsterkede tiltak etter onsdag 17. februar for de kommunene som i dag er omfattet av forskriftens kapittel 5 D

Det er i dag bedre oversikt over smittesituasjonen for virusvarianter, både i de tre kommunene nevnt over, men også i andre kommuner. Smittesporingsarbeidet er styrket, og vi anbefaler nå test inn og test ut av karantene. Tett og rask oppfølging av tilfeller og utbrudd er det viktigste tiltaket for å håndtere utbrudd i alle kommuner.

Med disse tiltakene på plass mener vi det er et mindre behov for koordinerte tiltak for å redusere mobilitet til nabokommuner. Vi anbefaler derfor å ikke videreføre tiltakene i kap 5D for kommunene i Oslo og Viken.

Vi anbefaler likevel kommunene å gjøre en lokal vurdering av situasjonen. For kommuner som har en stor grad av samhandling på tvers av kommunegrensene kan det være aktuelt med

mobilitetsreduserende tiltak. Vi anbefaler at slike tiltak vurderes, ev og vedtas etter en lokal vurdering og eventuelt samordnet med nabokommuner.

Behov for videreføring av tiltak i lokale forskrifter

Folkehelseinstituttet anbefaler at det videreføres tiltak tilsvarende nivå 4 i Kommunelegehåndboken i Oslo, Sarpsborg og Halden. Vi anbefaler at tiltakene vedtas lokalt, på grunnlag av en lokal vurdering av smitterisiko. Dette er i tråd med strategien for håndtering av covid-19, og vil gi mer målrettede og forholdsmessig tiltak.

Generell vurdering

En regional samordning gjennom nasjonal forskrift bør kun brukes unntaksvis dersom det er behov for en rask og koordinert prosess. Slik regulering gir mindre rom for lokalt tilpassede og målrettede tiltak. En kortvarig bruk av nasjonal regulering kan likevel regnes som forholdsmessig, når formålet er en hurtig beslutningsprosess og samordning for å forsinke smittespredning mens man kartlegger situasjonen og får en bedre oversikt, og inntil den generelle utbruddshåndteringen med forsterket TISK og målrettede tiltak kan brukes.

Generelt om virusvarianter og bakgrunn for behovet for sterke tiltak

Vi regner det som sannsynlig at den engelske varianten kan bli dominerende i hele eller deler av landet i løpet av noen uker eller måneder. Konsekvensene av dette kan være at epidemien kan bli vanskeligere å kontrollere. Dette kan bli mer krevende å håndtere i kommunene. Flere utbrudd er blitt slått ned gjennom god håndtering, i første rekke rask og omfattende smittesporing og karantene. Vi regner med at også utbrudd med den sør-afrikanske varianten kan kontrolleres med forsterket TISK og forsterkede og målrettede tiltak ved behov.

Utrullingen av vaksinasjon de kommende ukene og månedene vil også bidra til å holde epidemien under kontroll. Det er derfor mye å vinne på å forsinke utbredelsen av nye virusvarianter. Den beste måten å gjøre det på, er det fortsette det arbeidet som generelt gjøres for å holde epidemien under kontroll, men gjøre det enda mer effektivt, herunder med forsterket TISK (se under).

Dersom det oppdages utbrudd, må vi raskest mulig få utbruddet under kontroll. Kommunene må da ha nok ressurser for å håndtere utbruddet og benytte de verktøyene som finnes i Kommunelegehåndboka. Tiltakene for å få kontroll med utbrudd med varianter med større spredningsevne er de samme som har vært benyttet mot epidemien til nå: hygiene, testing, isolering, smittesporing, karantene og kontaktreduserende tiltak, alt dynamisk og målrettet. Dette kan gjøres uavhengig av kunnskap om hvilken variant som har forårsaket utbruddet.

Prinsippene for responsen er de samme, altså at håndteringen skal baseres på kunnskap og erfaring og være målrettet, samordnet, balansert og i tråd med beredskapsprinsippene samtidig som hensynet til risikogrupper ivaretas, samfunnsøkonomiske konsekvenser vektlegges og barn og unge skjermes. Dette innebærer at kommunene må ta føringen i håndtering av lokale utbrudd med forsterket TISK og, ved behov, også utvidete kontaktreduserende tiltak etter systemet for risikovurdering og valg av tiltaksnivå.

Vurdering av sosiale konsekvenser

Sosiale konsekvenser for barn og unge

De negative konsekvensene av nedstenging av barnehager og skoler våren 2020 er godt dokumentert i ekspertutvalget for koronatiltak i skoler og barnehager og koordineringsgruppen for tjenester til barn og unges rapporter. Både rødt tiltaksnivå og heldigital undervisning rammer utsatte grupper uforholdsmessig, og koronapandemien har også ført til at nye grupper barn og unge er utsatte. Skjevheter i læringsutbytte og sosiale forskjeller øker.

Innføring av forebyggende, strenge tiltak i nasjonale forskrifter som omfatter større regioner rammer barn og unge uten at det er gjort de forutgående vurderingene som FHI anbefaler og råder kommunene til å gjøre selv. Utdanningslinjen er ikke påkoblet i avgjørelser som omfatter deres sektor, og har dermed ikke mulighet til å gi innspill i forholdsmessigheten. Konsekvenser for skolestenging er store, særlig tatt i betraktning at det generelle tiltaksnivået allerede har vart i 11 måneder, og det strider mot barn og unges lovfestede rettigheter. Skoler er mer enn bare læringsinstitusjoner, og er viktige arenaer for sosial kontakt, omsorg og trivsel.

Vi anbefaler at strategien for håndtering av nye virusvarianter ikke omfatter generelle, forskriftsfestede vedtak rettet mot barn og unge for større regioner. Vi må ta lærdom av nedstengingen våren 2020. Skadelige effekter av selv kortvarig nedstenging må ikke avfeies fordi de er kortvarige; stenging og heving av tiltaksnivå i skoler og barnehager må alltid være nødvendig og forholdsmessig, og det må gjøres lokale vurderinger i hver enkelt situasjon.

Andre grupper

Det er viktig å vurdere konsekvenser også for andre grupper i samfunnet og behov for kompensatoriske tiltak, spesielt der tiltakene varer over tid. Det har ikke vært tid å vurdere i dette oppdraget. Det vil også være andre sektorer og etater som bør gjøre slike vurderinger.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.